

До протоколу № 199
від 18 лютого 2026 року

ВИСНОВОК

до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення діяльності органів військового управління, що забезпечують виконання законодавства з питань військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації»
(реєстр. № 14320 від 19.12.2025)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (далі – Комітет) за дорученням Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука на своєму засіданні 18 лютого 2026 року (протокол № 199) розглянув у межах предмету відання проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення діяльності органів військового управління, що забезпечують виконання законодавства з питань військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації» (реєстр. № 14320 від 19.12.2025), поданий Кабінетом Міністрів України, і зазначає таке.

Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки визначений головним з опрацювання цього законопроекту.

У пояснювальній записці зазначено, що законопроект розроблено з метою удосконалення діяльності органів військового управління, що забезпечують виконання законодавства з питань військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації.

Законопроект стосується предмета відання Комітету в частині залучення закладів освіти та їх керівників до процедур військового обліку, впливу на статус здобувачів освіти і працівників закладів освіти, а також організаційних аспектів забезпечення безперервності освітнього і наукового процесу.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) у своєму висновку надає зауваження, які стосуються сфери освіти і науки, а саме:

1. Розширення прав територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки щодо військового обліку, перевірки підстав для відстрочки, взаємодії з установами та організаціями. Оскільки заклади освіти (ЗВО, заклади фахової передвищої освіти, наукові установи) є роботодавцями та місцями здобуття

освіти призовників і військовозобов'язаних, запропоновані зміни безпосередньо впливають на організацію їх діяльності, адміністративне навантаження та взаємодію з органами військового управління.

2. Розширення та деталізація повноважень територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки щодо перевірки підстав для надання відстрочки, оформлення документів, направлення на проходження служби або зборів.

У своєму висновку ГНЕУ наголошує на ризиках організаційного характеру, пов'язаних із розширенням мережі територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки та невизначеністю їх територіальної юрисдикції, що в умовах воєнного стану може ускладнювати планування кадрової політики та забезпечення стабільності освітнього і наукового процесу.

Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки розглянув на своєму засіданні 04.02.2026 законопроект та прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду у першому читанні прийняти його за основу і в цілому.

Міністерство освіти і науки України в межах компетенції пропонує в абзаці п'ятому підпункту 3 пункту 4 розділу I проекту Закону слово «керівник» замінити словом «представник», оскільки законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про професійну освіту», «Про повну загальну середню освіту» визначені повноваження керівників закладів освіти, до яких не належить обов'язок входити до складу та брати участь у діяльності селищних комісій з питань направлення громадян України для проходження базової військової служби.

Служба безпеки України надає зауваження до законопроекту та просить врахувати низку пропозицій під час його подальшого розгляду, які стосуються сфери освіти і науки **опосередковано** (а саме в частині залучення закладів освіти як установ до системи військового обліку та впливу мобілізаційних процедур на статус студентів і працівників закладів освіти в умовах воєнного стану), тоді як основний зміст пропозицій стосується сфери оборони, мобілізації та діяльності органів військового управління.

Міністерство розвитку громад та територій України повідомляє про відсутність пропозицій та зауважень до законопроекту.

Міністерство фінансів України не заперечує щодо подальшого розгляду законопроекту.

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України законопроект підтримує.

Адміністрація Державної прикордонної служби України зауважень до проекту Закону не має.

Національна академія правових наук України надає зауваження, які переважно **опосередковано** стосуються сфери освіти і науки в частині формування суспільних цінностей, підготовки висококваліфікованих кадрів, розвитку науково-інноваційного потенціалу для потреб оборони та підготовки фахівців для спеціалізованих правових інституцій. Переважно зауваження

стосуються сфери оборони, мобілізації, публічного адміністрування та бюджетно-фінансового регулювання.

Національна академія наук України (далі – НАНУ) зазначає, що актуальність вдосконалення існуючої системи мобілізації не викликає жодних сумнівів. Водночас НАНУ зауважує, що така модернізація не зводиться до створення нових структур, а до поліпшення якості функціонування вже наявних, що може створити додаткове бюрократичне навантаження на органи військового управління та витрати бюджету. Тому НАНУ вважає проект Закону таким, що недостатньо підготовлений.

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» не підтримує законопроект та вважає, що він не може бути доопрацьований і підлягає поверненню суб'єкту законодавчої ініціативи.

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Українська асоціація районних та обласних рад» підтримує законопроект, оскільки вважає, що запропоновані зміни дозволять підвищити ефективність діяльності територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки і забезпечить належні умови для виконання завдань призову громадян на військову службу та надання їм послуг.

Офіс підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського союзу повідомляє, що правовідносини, які плануються врегулювати законопроектом, не регулюються правом Європейського Союзу та Угодою про асоціацію з Європейським Союзом.

Підкомітет з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу розглянувши на своєму засіданні 19 січня 2026 року у межах предмету відання Комітету проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення діяльності органів військового управління, що забезпечують виконання законодавства з питань військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації» (реєстр. № 14320 від 19.12.2025), поданий Кабінетом Міністрів України, надані до нього експертні висновки, пропонує за результатами його розгляду на засіданні Комітету з питань освіти, науки та інновацій рекомендувати Верховній Раді України прийняти зазначений проект Закону за основу.

Заслухавши інформацію заступника директора Департаменту мобілізації Міністерства оборони України В. Кузьмінського, голови підкомітету з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу Р. Грищука та широко обговоривши питання, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення діяльності органів військового управління, що

забезпечують виконання законодавства з питань військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації» (реєстр. № 14320 від 19.12.2025), за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу.

2. Направити цей Висновок, а також висновки Міністерства освіти і науки України, Національної академії наук України та Національної академії правових наук України до Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки, визначеному головним з підготовки цього законопроекту.

3. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки під час опрацювання законопроекту розглянути питання щодо доцільності залучення представників чи керівників закладів освіти до діяльності селищних комісій з питань направлення громадян України для проходження базової військової служби.

Голова Комітету

Сергій БАБАК